

Helse- og omsorgsdepartementet

Oslo 20.08.2026

Høringssvar NOU 2026:6 Den nye velferdskommunen

Skolenes landsforbund (SL) takker for muligheten til å gi innspill til *NOU 2026:6 Den nye velferdskommunen*.

Utredningen gir en grundig beskrivelse av utfordringene kommunene står overfor som følge av demografiske endringer, knappere økonomiske rammer og økende behov for helse- og omsorgstjenester. SL deler utvalgets vurdering av at framtidens velferdsstat må være mer forebyggende, mer samordnet og bedre i stand til å utnytte samfunnets samlede ressurser.

Skolenes landsforbund er imidlertid bekymret for at utredningen i for liten grad synliggjør betydningen av barnehage og skole. Skal målene om forebygging, inkludering og bærekraft nås, må oppvekstsektoren forstås som en sentral del av løsningen på framtidens velferdsutfordringer.

Forebyggingslogikken må også gjelde oppvekstsektoren

Et av utvalgets viktigste budskap er økt innsats på forebyggende arbeid, innovasjon og nytenkning. Utvalget peker samtidig på at den demografiske utviklingen kan skape et press for å overføre ressurser fra skole og barnehage til eldreomsorg. Etter SLs syn synliggjør dette et grunnleggende dilemma i utredningen. Dersom forebygging, tidlig innsats og bekjempelse av utenforskap skal være bærende prinsipper for framtidens bærekraftige velferdskommune, må den samme forebyggingslogikken også legges til grunn for prioriteringene i oppvekstsektoren.

Skolenes landsforbund mener at oppvekstsektoren må forstås som en del av løsningen på framtidens ressursutfordringer, ikke som et område hvor ressurser kan hentes ut for å møte andre utfordringer.

Bekjempelse av utenforskap krever sterke fellesskap

SL deler utvalgets bekymring for økende utenforskap blant barn og unge. Fellesskolen er imidlertid en av de viktigste inkluderende arenaene samfunnet har. Dette arbeidet forutsetter imidlertid tilstrekkelig bemanning, solide fagmiljøer og et sterkt lag rundt elevene. Investeringene i barnehage og skole må derfor styrkes.

Tverrsektorielt samarbeid må bygge på sterke tjenester

Skolenes landsforbund støtter utvalgets vektlegging av samarbeid mellom skole, helse, barnevern, NAV og andre tjenester. Mange av utfordringene barn og unge møter krever samordnet innsats på tvers av sektorer. Tverrsektorielt samarbeid kan imidlertid ikke kompensere for manglende ressurser eller svekket grunnbemanning. SL er skeptisk til kvaliteten på fellestjenester som er bygget på et fundament som ikke er robust nok.

Lokalt handlingsrom og nasjonalt ansvar

SL har forståelse for utvalgets ønske om større lokalt handlingsrom og muligheten til å prioritere ut fra lokale behov. Samtidig må nasjonale mål om sosial utjevning, likeverdige tjenester og tidlig innsats opprettholdes. Det er viktig at den enkelte kommunenes behov for fleksibilitet ikke hindrer at barn og unge får likeverdig tilbud uavhengig av bosted.

Kortsiktige budsjettutfordringer må heller ikke føre til at kommunene reduserer investeringene i de tjenestene som skal forebygge framtidige velferdsutfordringer. Det lokale handlingsrommet kan heller ikke åpne opp for kreative omprioriteringer som svekker fellesskolen.

Se til NOU 2026:6 Fellesskolen. Bærebjelken i framtidens samfunn

Skolenes landsforbund støtter utvalgets mål om en mer forebyggende, innovativ og bærekraftig velferdskommune. Samtidig er vi bekymret for at utredningen undervurderer betydningen av fellesskolen som forebyggende arena, og en av de viktigste motorene for en bærekraftig velferdskommune.

Fellesskoleutvalget la nylig frem NOU 2026:6 Fellesskolen. Bærebjelken i framtidens samfunn. Skolenes landsforbund er av den oppfatning at arbeidet med den nye velferdskommunen ikke kan skje uavhengig av fellesskoleutvalgets anbefalinger. Skal kommunene lykkes med innovasjon, forebygging og bærekraftige tjenester, må fellesskolen ses som en del av løsningen, ikke som et budsjettområde som kan finansiere andre sektorer. Fellesskolen er ikke bare en utgiftspost i kommunebudsjettet. Den er en investering i framtidens velferdskommune.

Dersom *Den nye velferdskommunen* blir styringsdokumentet for kommunal utvikling fremover, mens fellesskoleutvalgets perspektiver blir stående på sidelinjen som kun skolepolitikk, risikerer vi at fellesskolen gradvis kommer i skyggen av andre velferdsområder. Konsekvensen kan bli mindre kapasitet til utvikling, mindre rom for innovasjon og svakere forebygging i den sektoren som møter alle barn og unge.

Det vil være et paradoks dersom jakten på en bærekraftig velferdskommune svekker en av de viktigste forutsetningene for å oppnå den?